Informatika 1

Kontajnery s pevným počtom prvkov

Pojmy zavedené v 7. prednáške (1)

- skupiny objektov kontajnery
 - ArrayList
- generické triedy
- obaľovacie triedy
 - primitívne typy ako objekty
- cyklus for-each
- anonymné objekty

Pojmy zavedené v 7. prednáške (2)

- práca so súbormi
 - trieda java.io.File
 - throws java.io.IOException povinné
- čítanie zo súboru a terminálu
 - trieda java.util.Scanner
- zápis do súboru
 - trieda java.io.PrintWriter

Cieľ prednášky

- kontajnery polia
 - jednorozmerné
 - viacrozmerné
- vnorené cykly
- príklady: Štatistika pripojení, hra Sudoku

Štatistika pripojení na web server

- web server eviduje intenzitu pripájania
- pre každé pripojenie zaznamenáva
 - dátum a čas v tvare pätice celých čísel
 - rok mesiac deň hodina minúta
 - klient (adresa počítača)
 - adresa požiadavky
- máme k dispozícii súbor záznamov weblog.txt
- úloha vytvoriť štatistiku pripojení podľa hodín (bez ohľadu na deň)

Log súbor

```
2021 09 01 07 45
                  166.254.109.216
                                     /spravicky/16488
                                     /clanky/16763
2021 09
        01
           08
                  173.137.190.129
              40
2021 09 01 09
              0.0
                  215.145.186.231
                                     /clanky/7717
2021 09 01 09 50
                  190.232.201.202
                                     /spravicky/43318
2021 09 01 10 04
                  109.97.94.95
                                     /clanky/16189
2021 09 01 10 27
                  229.249.211.233
                                     /clanky/13231
                                     /clanky/17016
2021 09
        01
                  165.246.158.207
                                     /clanky/22915
2021 09 01 11 02
                  197.229.220.190
                                     /spravicky/13879
2021 09 01 11 04
                  217.220.209.238
2021 09 01 11 06
                  85.128.39.62
                                     /spravicky/13541
                                     /spravicky/23875
2021 09 01 11 35
                  186.246.148.205
```


Metóda citajZRiadkuHodinu

```
private int citajZRiadkuHodinu(Scanner citac) {
    int rok = citac.nextInt();
    int mesiac = citac.nextInt();
    int den = citac.nextInt();
    int hodina = citac.nextInt();
    int minuta = citac.nextInt();
    String klient = citac.next();
    String ciel = citac.next();
    citac.nextLine();
    return hodina;
```

AnalyzatorLogSuboru – rozhranie

AnalyzatorLogSuboru

- + new(cesta: String): AnalyzatorLogSuboru
- + vytlacHodinovePocty(): void

Analýza (1)

- potrebujeme ukladať údaje pre hodiny 0-23
 - počet požiadaviek v danú hodinu
- kontajner ArrayList
 - prvky: celé čísla

Analýza (2)

- ArrayList<Integer> kontajner na čísla
- hodiny 0 až 23 –24 prvkov
- začiatočná hodnota každého prvku 0

vkladanie v cykle

Vnútorný pohľad

AnalyzatorLogSuboru

- hodinovePocty: ArrayList<Integer>
- + AnalyzatorLogSuboru(cesta: String)
- + vytlacHodinovePocty(): void
- analyzujData(cesta: String): void
- citajZRiadkuHodinu(citac: Scanner): int

Trieda AnalyzatorLogSuboru

```
import java.util.ArrayList;
public class AnalyzatorLogSuboru {
    private ArrayList<Integer> hodinovePocty;
```

AnalyzatorLogSuboru – konštruktor

```
public AnalyzatorLogSuboru(String cesta) {
    this.hodinovePocty = new ArrayList<Integer>();
    for (int i = 0; i < 24; i++) {</pre>
        this.hodinovePocty.add(0);
    this.analyzujData(cesta);
```

AnalyzatorLogSuboru – analyzujData

```
private void analyzujData(String cesta) throws IOException {
    Scanner citac = new Scanner (new File (cesta));
    while (citac.hasNextLine())
        int hodina = this.citajZRiadkuHodinu(citac);
        int novyPocet = this.hodinovePocty.get(hodina) + 1;
        this.hodinovePocty.set(hodina, novyPocet);
```

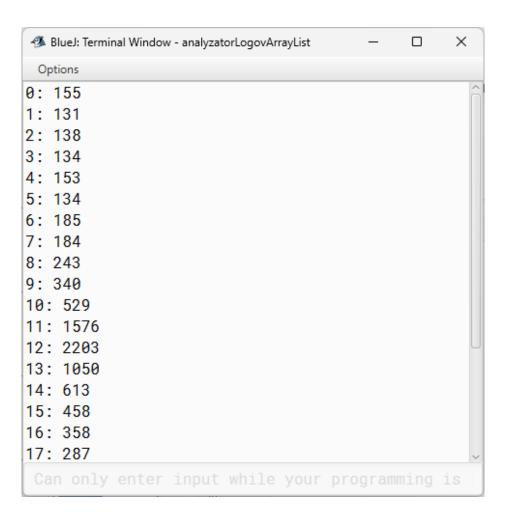
Metóda vytlacHodinovePocty

```
public void vytlacHodinovePocty() {
    for (int pocet : this.hodinovePocty) {
        System.out.println(pocet);
```

Výstup

```
BlueJ: Terminal Window - analyzatorLogovArrayList
                                               Х
 Options
155
131
138
134
153
134
185
184
243
340
529
1576
2203
1050
613
458
358
287
```

Požadovaný výstup

Tlač s hodinami

```
public void vytlacHodinovePocty() {
    int hodina = 0;
    for (int pocet : this.hodinovePocty) {
        System.out.format("%d: %d%n", hodina, pocet);
        hodina++;
```

Tlač s hodinami pomocou cyklu for

```
public void vytlacHodinovePocty() {
    for (int hod = 0; hod < 24; hod++) {</pre>
        System.out.format("%d %d%n", hod, this.hodinovePocty.get(hod));
```

Kontejnery s fixným počtom prvkov

- Diár príklad na použitie kontejnerov s premenlivým počtom prvkov
 - zmena počtu prvkov v priebehu životného cyklu
- existujú situácie, keď sa počet prvkov nemení
 - počet hodín dňa je konštantný
- kontejnery pre takéto situácie polia
 - iná syntax historické dôvody
 - pole najstarší kontejner

Pole ako objekt – rovnaké vlastnosti

- pole objektový typ referencia na pole
- hodnota null aj pre pole
- práca s poľom ako celkom referencia na pole
- môže obsahovať ľubovoľný typ prvkov

Pole ako objekt – odlišné vlastnosti

- definícia poľa
- vytvorenie poľa
- prístup k prvkom
- nie je generický typ

Java – definícia poľa

```
typPrvkov[] menoPola;
```

typ prvkov – ľubovoľný primitívny alebo objektový typ

```
int[] pocetPristupov;
AutomatMHD[] automaty;
```

Java – vytvorenie poľa

```
menoPola = new typPrvkov[pocetPrvkov];
```

- správa new špecifická forma
- prvky sú inicializované na hodnotu 0
- príklady:

```
pocetPristupov = new int[24];
automaty = new AutomatMHD[2];
```

Java – definícia a vytvorenie poľa

```
typPrvkov[] menoPola = new typPrvkov[pocetPrvkov];
```

spojenie definície a inicializácie do jedného príkazu

```
int[] pocetPristupov = new int[24];
AutomatMHD[] automaty = new AutomatMHD[2];
```

Java – definícia a vytvorenie poľa vymenovaním prvkov

```
typPrvkov[] menoPola = {zoznamPrvkov};
```

zoznamPrvkov – čiarkou oddelený zoznam prvkov vytváraného poľa

```
int[] mince = {1, 2, 5, 10, 20, 50};
AutomatMHD[] automaty = {
    new AutomatMHD(50), new AutomatMHD(20)
};
```

Java – vytvorenie poľa vymenovaním prvkov bez definície premennej

```
menoPola = new typPrvkov[] {zoznamPrvkov};
```

zoznamPrvkov – čiarkou oddelený zoznam prvkov vytváraného poľa

```
mince = new int[] {1, 2, 5, 10, 20, 50};
automaty = new AutomatMHD[] {
    new AutomatMHD(50), new AutomatMHD(20)
};
```

Java – prístup k prvkom poľa (1)

- pomenovanie prvkov meno poľa + index
 - premenná

```
menoPola[indexPrvku]
```

- 0 ≤ index prvku < počet prvkov
- prvok poľa premenná
- operácie pravidlá pre typ prvkov
- index celočíselný aritmetický výraz

Java – prístup k prvkom poľa (2)

príklad zápis do poľa:

```
pocetPristupov[0] = 5;
automaty[0] = new AutomatMHD(50);
```

príklad čítanie z poľa:

```
System.out.println(pocetPristupov[0]);
automaty[0].vytlacListok();
```

príklad kombinovaný:

```
pocetPristupov[0]++;
```

Java – pole a cyklus for

dĺžka poľa = počet prvkov

```
menoPola.length
```

výsledok – int

```
for (int i = 0; i < zoznam.length; i++) {
    System.out.println(i + ": " + zoznam[i]);
}</pre>
```

Java – pole a cyklus foreach

pole je možné prechádzať cyklom foreach

```
for (int prvok : zoznam) {
    System.out.println(prvok);
}
```

Java – pole

- relačné operátory == a !=
 - porovnanie referencií
- príkaz priradenia
 - priradenie referencie, nie kópia všetkých prvkov poľa

```
int[] poleDruhe = pole;
pole[1] = 5; // !!! zmenia sa "obe" polia
```

Trieda AnalyzatorLogSuboru

```
public class AnalyzatorLogSuboru {
    private int[] hodinovePocty;
```

AnalyzatorLogSuboru – konštruktor

```
public AnalyzatorLogSuboru(String cesta) {
    this.hodinovePocty = new int[24];
    this.analyzujData(cesta);
```

AnalyzatorLogSuboru – analyzujData

```
private void analyzujData(String cesta) throws IOException {
    Scanner citac = new Scanner (new File (cesta));
    while (citac.hasNextLine()) {
        int hodina = this.citajZRiadkuHodinu(citac);
        this.hodinovePocty[hodina]++;
    citac.close();
```

Sudoku (1)

9				8			5	
2	5		7			9		4
							8	6
	8		1	3				2
		6		4		1		
5				6	9		4	
3	7							
8		2			3		1	5
	1			9				3

Sudoku (2)

hlavolam – v každých novinách

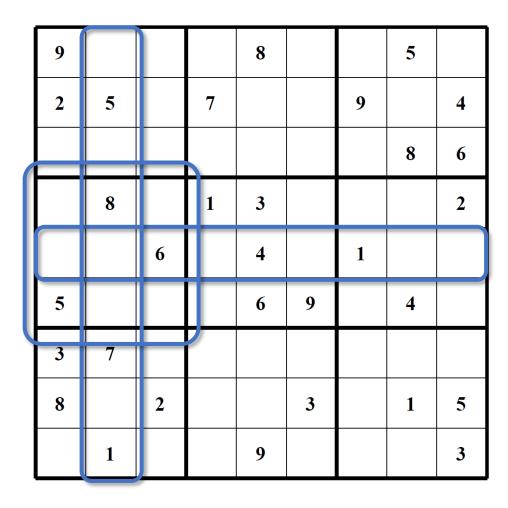
 cieľ: čiastočne vyplnenú mriežku doplniť tak, aby obsahovala každé číslo 1 až 9 práve raz v troch rôznych zoskupeniach.

Sudoku (3)

- mriežka 9x9 políčok
- tri typy zoskupení políčok mriežky
 - riadky 9 riadkov
 - stĺpce 9 stĺpcov
 - bloky 3x3 9 blokov v zostave 3x3

Sudoku – zoskupenia políčok

Sudoku – cieľ projektu

- podpora pre riešiteľa
- požadované funkcie:
 - zobrazenie mriežky
 - vloženie čísla do políčka
 - načítanie zadania zo súboru
 - priebežná kontrola pravidiel

Sudoku – rozhranie

Sudoku

- + new(nazovZadania: String): Sudoku
- + vykresliMriezku(): void
- + nastavPolicko(riadok: int, stlpec: int, hodnota: int): void

Sudoku – mriežka

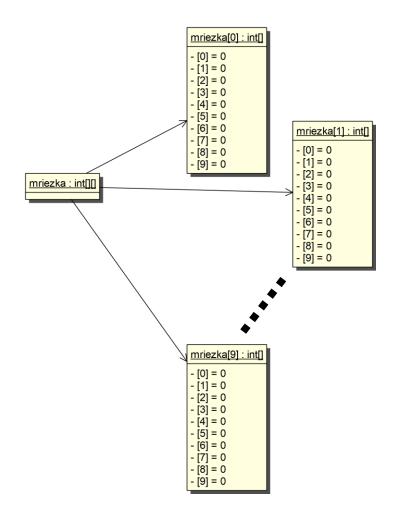
- doteraz jednorozmerné problémy
 - Diár zápis poznámok pod sebou
 - Analyzátor logu hodiny idú po sebe
- Sudoku dvojrozmerná mriežka
 - má políčka vedľa seba aj pod sebou
- podobné úlohy
 - Šach, Dáma, Skákaná šachovnica
 - Maľované krížovky
 - Matematika matice
 - ...

Polia ako prvky iného poľa

- prvkom poľa môže byť objekt
- môže byť prvkom poľa iné pole?
- pole je objekt
- prvkami poľa môžu byť aj iné polia

Polia ako prvky iného poľa

Pole polí – definícia

Java – špeciálna syntax – historické dôvody

definícia poľa:

```
typPrvkov[] menoPola;
```

definícia poľa polí typ prvkov

```
typPrvkov[][] menoPola;

typ prvkov
```


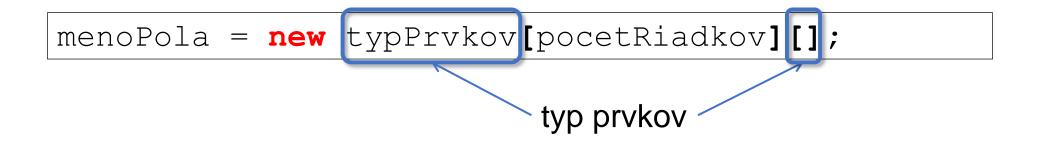
Pole polí – vytvorenie

Java – špeciálna syntax – historické dôvody

• vytvorenie pola:

menoPola = new typPrvkov[pocetPrvkov];

vytvorenie poľa polí

Polia ako prvky iného poľa

```
mriezka = new int[9][];
```

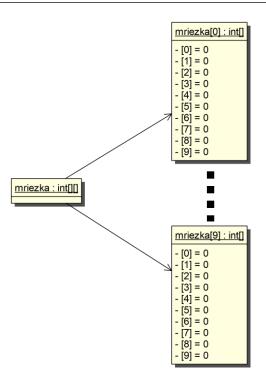
```
mriezka[9]: int[][]
- [0] = null
-[1] = null
-[2] = null
-[3] = null
- [4] = null
- [5] = null
- [6] = null
-[7] = null
-[8] = null
- [9] = null
```

Pole polí – inicializácia (1)

```
for (int i = 0; i < pole.length; i++) {</pre>
    // pocetPrvkov - pocet prvkov vnoreneho pola
    pole[i] = new typPrvkov[pocetPrvkov];
```

Pole polí – inicializácia (2)

```
for (int i = 0; i < pole.length; i++) {
    pole[i] = new typPrvkov[pocetPrvkov];
}</pre>
```


Pole polí

- prvok-pole
- prvky rovnakých dĺžok –> obdĺžniková forma (matica)
- rozmery riadky a stĺpce
- nepravidelné viacrozmerné polia
 - jednotlivé riadky rôzny počet prvkov

Pole polí – matica

```
mriezka : int[][]
```

Java – prístup k prvkom poľa polí

pomenovanie prvkov – meno poľa + index riadku + index stlpca

```
menoPola[indexRiadku][indexStlpca]
```

- 0 ≤ index riadku < počet riadkov
- 0 ≤ index stĺpca < počet stĺpcov
- prvok poľa premenná
- operácie pravidlá pre typ prvkov
- index riadku, index stĺpca celočíselné aritmetické výrazy

Java – prístup k prvkom

```
// 3. riadok, 4. stlpec
System.out.println(mriezka[2][3]);
```

Java – vytvorenie poľa polí – matica

zjednodušená syntax

príklad

```
int[][] mriezka = new int[9][9];
```

Vytvorenie poľa polí pomocou konštanty

vytvorenie a inicializácia poľa:

```
typPrvkov[] menoPola = {zoznamPrvkov};
```

vytvorenie a inicializácia poľa polí:

n-rozmerné pole

dvojrozmerné pole – matica

```
int[][] matica;
```

• trojrozmerné pole

```
int[][][] kocka;
```

•

Sudoku – vnútorný pohľad

Sudoku

- mriezka: int[][]
- + Sudoku(nazovZadania: String)
- + vykresliMriezku(): void
- + nastavPolicko(riadok: int, stlpec: int, hodnota: int): void
- nacitajZadanie(nazovZadania: String): void
- mozeVlozit(riadok: int, stlpec: int, hodnota: int): boolean

Reprezentácia mriežky Sudoku

- Mriežka = matica
- prvky matice čísla 1-9
- nevyplnené hodnoty?
- náhrada prázdneho políčka číslom mimo rozsahu 1-9
- môžeme teda použiť číslo 0

Sudoku – definícia triedy

```
public class Sudoku {
    private int[][] mriezka;
    . . .
```

Sudoku – konštruktor

```
public Sudoku(String nazovZadania) {
    this.mriezka = new int[9][9];
                                          matica celých čísel – núl
    this.nacitajZadanie (nazovZadania);
```

Sudoku – vykreslenie mriežky

- vypísanie na konzolu
- znaky:
 - "1"-"9": Známe hodnoty v mriežke
 - ".": Nevyplnená hodnota

Sudoku – vykreslenie mriežky pomocou vnoreného cyklu

```
public void vykresliMriezku() {
    for (int riadok = 0; riadok < 9; riadok++) {</pre>
        for (int stlpec = 0; stlpec < 9; stlpec++) {</pre>
             System.out.print(this.mriezka[riadok][stlpec]);
        System.out.println();
                                         vnorený cyklus
```

For-each pre viacrozmerné polia

- pole je objekt
- pole je kontajner

 na prechádzanie poľa teda môžeme použiť for-each

prvkami dvojrozmerných polí sú polia – riadky

For-each pre viacrozmerné polia – príklad

```
public void vykresliMriezku() {
    for (int[] riadok : this.mriezka) {
        for (int policko : riadok) {
            System.out.print(policko);
        System.out.println();
```

Výsledok

BlueJ: Terminal Wind... \times Options 900080050 250700904 mala 000000086 080130002 byť 006040100 bodka 500069040 370000000 802003015 010090003 Can only enter input while y

Sudoku – metóda vykresliMriezku

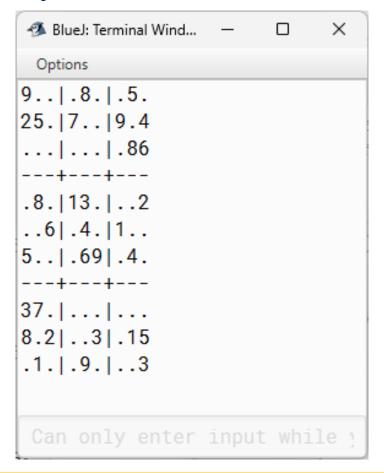
```
public void vykresliMriezku() {
    for (int[] riadok : this.mriezka) {
        for (int policko : riadok) {
            if (policko == 0) {
                System.out.print(".");
            } else {
                System.out.print(policko);
        System.out.println();
```

Výsledok

```
BlueJ: Terminal Wind...
                                \times
 Options
9...8..5.
25.7..9.4
. . . . . . . 86
.8.13...2
..6.4.1..
5...69.4.
37.....
8.2..3.15
.1..9...3
 Can only enter input while y
```

Jednoduchá úloha

doplňte deliace čiary pre bloky sudoku

Sudoku – metóda načítaj zadanie

- načíta zadanie zo súboru s príponou .sudoku
- testovacie sudoku

zakladneZadanie.sudoku

```
1 0 0 9 0 0
```

Sudoku – metóda nacitajZadanie

```
private void nacitajZadanie(String nazovZadania) {
    Scanner vstup = new Scanner (new File (nazovZadania + ".sudoku"));
    for (int riadok = 0; riadok < 9; riadok++) {</pre>
        for (int stlpec = 0; stlpec < 9; stlpec++) {</pre>
            this.mriezka[riadok][stlpec] = vstup.nextInt();
    vstup.close();
```

Informatika 1

BONUS: ShapesGE

ShapesGE

- Shapes-based Game Engine
- Na-tvaroch-založený Herný Engine
- drop-in náhrada za tvaryV4
 - · rozhrania takmer rovnaké
 - vyšší výkon
 - nové možnosti

Takmer rovnaké rozhrania

treba import

```
import fri.shapesge.Stvorec;
```

- chýbajú metódy pomalyPosun...
 - nefungujú správne
- chýba metóda Obrazok.zmenPolohu
 - v tvaroch nefunguje správne
- nové konštruktory s parametrami x,y (staré pre istotu zostali)
- zmena vlastností tvaru ho nepresunie navrch (treba skryť/zobraziť)
- možnosť zadať farbu ako #RRGGBB (staré názvy farieb fungujú)

Vyšší výkon

- BlueJ Shapes (tvary a následne tvaryV2, tvaryV3, tvaryV4) sú len na výučbu
 - schválne naprogramované ako pomalé
 - naprogramované neoptimálne
- naprogramované nanovo
 - gameloop
 - FPS

Nové možnosti

- zmena vlastností okna (rozmer, titulok, fullscreen support, ...)
- zmena max FPS
- zmena farby pozadia
- možnosť ukončenia krížikom
- úprava časovača (default 250ms)/pridanie nových časovačov
- podpora celej klávesnice a myši
- možnosť úpravy farebnej palety
- •
- všetko opt-in

Konfiguračný súbor

- sbge.ini v projektovom adresári
- sekcie
 - [Window]
 - [Colors]
 - [Timers]
 - [Keyboard]
 - [Mouse]

Sekcia [Window]

```
[Window]
Width = 300
Height = 300
Title = Shapes Game Engine Demo
Background = white
FPS = 100
ShowInfo = true
Fullscreen = false
ExitOnClose = false
```

Sekcia [Colors]

```
[Colors]
red = #FF0000
blue = #0000FF
yellow = #FFFF00
green = #00FF00
magenta = #FF00FF
white = #FFFFFF
brown = \#663300
black = #000000
```

Sekcia [Colors]

- POZOR: jej uvedením v konfigu sa vymažú pôvodné farby
- každý riadok definícia farby
 - nazov = #RRGGBB

Sekcia [Timers]

```
[Timers]
tik = 250
```


Sekcia [Timers]

- POZOR: jej uvedením v konfigu sa vymažú pôvodné časovače
- každý riadok definícia časovača
 - selektor = cas v ms

Sekcia [Keyboard]

```
[Keyboard]
posunDole = pressed DOWN
posunHore = pressed UP
posunVlavo = pressed LEFT
posunVpravo = pressed RIGHT
aktivuj = pressed SPACE, pressed ENTER
zrus = pressed ESCAPE
```

Sekcia [Keyboard]

- POZOR: jej uvedením v konfigu sa vymažú pôvodné definície kláves
- každý riadok definícia reakcie na klávesnicu
 - selektor = klavesa, klavesa, klavesa, ...
- definícia klávesy
 - pressed/released/typed
 - názov klávesy (podľa konštánt VK_ v štandardnej knižnici)
 - https://docs.oracle.com/javase/7/docs/api/java/awt/event/KeyEvent.html

Sekcia [Mouse]

[Mouse] vyberSuradnice = clicked LEFT

Sekcia [Mouse]

- POZOR: jej uvedením v konfigu sa vymažú pôvodné definície myšky
- každý riadok definícia reakcie na myš
 - selektor = mys, mys, mys, ...
- definícia myšy
 - pressed/released/clicked
 - názov tlačítka myšy (LEFT/RIGHT/MIDDLE alebo BUTTONx, kde x je číslo)
 - https://docs.oracle.com/javase/7/docs/api/java/awt/event/MouseEvent.html

Stiahnutie

- shapesGE sa dá stiahnuť na adrese https://github.com/infjava/shapesge/releases/latest
- dve verzie:
 - shapesGE rozhranie v angličtine (rovnaké ako projekt shapes z BlueJ)
 - shapesGE-SK rozhranie v slovenčine (rovnaké ako projekt tvaryV4)

Inštalácia

- v hlavnom okne BlueJ menu Tools>Preferences...
- záložka Libraries, tlačidlo Add File
- vybrať stiahnutý súbor jar

